

החלטת סגן הממונה על המשמעת – פסק דין

1. הנקבל נרשם ללימודים באוניברסיטה לשנה"ל תשפ"ג עם עדיפות ראשונה למדעי המחשב. במסגרת הרשמתו לאוניברסיטה, צירף הנקבל גליון ציונים דיגיטאלי הכולל ממוצע ציונים מצטבר בציון 90 (להלן "הגליון הראשון"), דבר אשר העלה חשד היות והציונים למעט אחד מהם היו מתחת ל-90. זמן מה לאחר מכן הגיש הנקבל גליון ציונים נוסף ("הגליון השני") בעל ממוצע של 66. מעיון בגליון השני נמצא שהנקבל זיין בגליון הראשון שהגיש מספר ציונים ואת הממוצע. בכך יוחסו לנקבל עבירות של תרמית בקשר ללימודים באוניברסיטה והתנהגות שאינה הולמת מעמד של תלמיד (סעיפים 29.2 ו-29.10 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח)).
2. בדיון ההקראה הנקבל הודה בעבירות המיוחסות לו. בדיון הטיעונים לעונש הנקבל ביקש להקל בעונשו ולהטיל עליו עונש הרחקה סביר, שיאפשר לו להגשים את שאיפתו ללמוד באוניברסיטת תל אביב. הנקבל ציין את הנסיבות המיוחדות בעניינו. בניגוד למקרים אחרים, כאן לא מדובר בתרמית מתמשכת. הנקבל אכן שלח קובץ מזויף – אך לאחר מספר ימים הבין שעשה מעשה לא-נכון והתחרט. הוא ביקש בשיחות ובאימיילים להתעלם מהגליון הראשון, ושלח את הקובץ האוטנטי במקומו. הנקבל הדגיש שהתחרט על מעשיו – וביקש למשוך את הגליון הראשון – מיוזמתו הוא, וללא פנייה ממשרד הרישום. לתמיכה בדבריו הנקבל הציג מסמכים רלוואנטיים: תדפיס שיחות למשרד הרישום, שני אימיילים ששלח לאוניברסיטה והקלטת שיחה.
3. הקבילה מנגד טענה לעונש חמור. לטענת הקבילה, מקרים של זיוף ציונים לצורך קבלה לאוניברסיטה הם מקרים חמורים שבחמורים. הם צריכים להיענות במסר ברור ובעונש הרחקה ממושך, שבפסיקה קודמת נקבע אף ל-20 שנות הרחקה. עם זאת, לאחר שבחנה מחדש את עמדתה הראשונית, הקבילה עתרה ל-10 שנות הרחקה. לעניין החרטה של הנקבל, לדעת הקבילה על החרטה לבוא טרם המעשה. ככל שיש חרטה לאחר מעשה, היא צריכה לקבל משקל נמוך.

דיון והכרעה

4. אכן, זיוף מסמך הוא מעשה חמור, שגובל בפלילים. אני מסכים עם עמדת הקבילה כי עבירת זיוף מצד מועמד לאוניברסיטה מצדיקה התייחסות מיוחדת לחומרה. כדברי הממונה על המשמעת בעניין ד-48/2020, "ידע כל מועמד כי אם ינסה לזייף מסמכים על מנת להתקבל כתלמיד באוניברסיטה הוא צפוי לעונש חמור שבחמורים!".
5. מפקדי הדיון המשמעתיים עולה תמונה דומה. בעניין ד-48/2020 הני"ל העונש שנפסק עקב נסיון לזייף ציון פסיכומטרי היה הרחקה ל-20 שנה מהאוניברסיטה והרחקה לצמיתות מהפקולטה לרפואה. בנסיבות דומות, בעניין ד-8-2021, נפסק גם כן עונש הרחקה של 20 שנה מהאוניברסיטה (והרחקה לצמיתות מהפקולטה לרפואה). בעניין ד-3-2022 סברתי שעקב נסיבותיו האישיות של הנקבל יש להקל בעונש ההרחקה וגזרתי שבע שנות הרחקה – וערכאת הערעור סברה שעקב אותן נסיבות אישיות חריגות יש להפחית את העונש לחמש שנות הרחקה (ע-1/2022).
6. גם בעניינינו יש מקום להטיל עונש חמור. ואכן, מגליון הציונים הראשון עולה כי הזיוף היה מתוכנן היטב – וכלל למשל נסיון לזייף את החתימה האלקטרונית במסמך המקורי.
7. האם יש מקום להקל בעונשו של הנקבל לאור החרטה שהביע בהתנהגותו? נטען, שלאחר ששלח את הגליון המזויף הוא הבין את טעותו, שלח קובץ אותנטי, וביקש להתעלם מהגליון הראשון. נעמוד בקצרה על השתלשלות העניינים במקורנו, כפי שעולה מהדיון ומהמסמכים שהוצגו:

- ביום 6.4 הנקבל שלח את הגליון הראשון, המזויף.

- ביום 11.4 הנקבל שוחח עם האוניברסיטה טלפונית במשך מספר דקות (על כך הומצא תיעוד). לטענתו של הנקבל, באותה שיחה ביקש שיתעלמו מהגליון הראשון ששלח, ואמר כי ישלח קובץ חדש.
- ביום 14.4 הנקבל שלח את גליון הציונים החדש.
- מכאן הנקבל שלח מספר אימיילים ובהם ביקש לבטל את הגליון הראשון ולהתייחס רק לגליון השני. הנקבל הציג אסמכתא לאימיילים כאלו שנשלחו ביום 26.4 וביום 9.5.
- ביום 8.5 הוגשה תלונה בעניינו של הנקבל.

עוד הראה הנקבל כי במהלך אותה תקופה נעשו שיחות רבות אחרות למשרד הרישום. בנוסף, הנקבל שלח הקלטת שיחה עם נציגת האוניברסיטה, ממועד לא-ידוע.¹ בשיחה נשמע הנקבל כשהוא מבקש להתעלם מהגליון הראשון, וטוען שניסה לפנות בעניין זה מספר רב של פעמים בשבועות האחרונים למשרד הרישום, באימייל ובטלפון, אך הגליון הישן עדיין לא בוטל והוא נמצא באתר האישי.

8. אני סבור שחרטה מהווה שיקול מסוים להקלה בעונש. הנטל על הטוען לחרטה לשכנע את בית המשפט. בענייננו, הנקבל הראה כי, מספר ימים לאחר ששלח את הגליון הראשון, הוא נמלך בדעתו וביקש לבטל את פעולת הזיוף. הוא עשה כן במספר שיחות טלפון ואימיילים, ושלח גליון ציונים חדש, אותנטי, עם ציון נמוך משמעותית. שוכנעתי כי הנקבל פעל ללא קשר להתנהלות האוניברסיטה מולו – כלומר, הוא ביקש להחזיר המצב לקדמותו למרות שלא נאמר לו שנסיון הזיוף התגלה. אמנם, מניעיו של הנקבל יכולים להיות מגוונים. אפשר והבין כי הזיוף יתגלה; אפשר והבין כי המעשה שעשה אינו מוסרי. כך או כך, הוא פעל בהתנהגותו באופן אקטיבי לבטל את פעולת הזיוף. דברים אלו צריכים להוביל להקלה בעונשו.

9. מנגד, כאמור בפסקאות 4-6 לעיל, עומדת העובדה שמעשה הזיוף בקבלה ללימודים הוא מעשה חמור ביותר. כך בכלל וכך בענייננו. לאור השיקולים השונים, החלטתי להקל את עונשו של הנקבל ביחס לעבירות זיוף רגילות, ולגזור עליו ארבע שנות הרחקה מהאוניברסיטה. הנקבל, איפוא, יוכל ללמוד באוניברסיטה החל מסמסטר א' של שנת תשפ"ז (2026).

פסק הדין ניתן היום, 13.9.2022.

 ד"ר שי נ. לביא

ס' הממונה על המשמעת

¹ מהצלבת תוכן השיחה עם פירוט השיחות עולה שהשיחה התבצעה, כך נראה, בתחילת מאי.